

การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ของนักศึกษาวิชาทหาร

ร.ต.พรหมেশ্বর เกษมไพศาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ร้อยตรีพรหมสวรรค์ เกษมไพศาล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(พันเอก ดร.นเรศน์ วงศ์สุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(พันเอก ดร.สนธิ นวกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(พันโท ดร.อรรถเดช ประทีปอุษานนท์)

.....กรรมการ
(พันเอก ดร.นเรศน์ วงศ์สุวรรณ)

.....กรรมการ
(พันเอก ดร.สนธิ นวกุล)

.....กรรมการ
(ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล จริตควร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 22 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก พันเอก ดร.นเรศน์ วงศ์สุวรรณ พันเอก ดร.สนธิ นวกุล พันโท ดร.อรรคเดช ประทีปอุยานนท์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล จริตควร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง สนับสนุนให้กำลังใจ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ของหน่วยบัญชาการกำลังสำรอง โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง และศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 14 คุณครูอาจารย์ ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร กำลังพลสำรอง และนักศึกษาวิชาทหารทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ข้อมูล และเอื้อเฟื้อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา นายทหารรุ่นพี่และเพื่อน ของกองพันทหารราบที่ 4 กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ คณะที่ร่วมรุ่นในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง รุ่นที่ 1 ของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศและมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนกำลังใจ และความช่วยเหลือที่ดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณบิดา นายสันต์ เกษมไพศาล คุณมารดา นางสาวหยุด เกษมไพศาล ผู้ให้สติปัญญาและพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ที่รักทุกคนที่เป็นกำลังใจสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จเจริญก้าวหน้ามาตราบนานเท่านานนี้

สุดท้ายนี้กระผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย เสด็จพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ องค์จอมทัพไทย ได้โปรดดลบันดาลพระราชทานพรให้ผู้มีพระคุณ ท่านอาจารย์ รวมทั้งบุคคลที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จครั้งนี้ จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ

ร.ต.พรหมสวรรค์ เกษมไพศาล

48926494: สาขาวิชา: การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง; รม. (การจัดการทรัพยากร
เพื่อความมั่นคง)

คำสำคัญ: การตัดสินใจ/ นักศึกษาวิชาทหาร

ร้อยตรี พรหมสวรรค์ เกษมไพศาล: การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ของ
นักศึกษาวิชาทหาร (THE DECISION MAKING TO CONTINUE STUDYING THE RESERVED
OFFICERS TRAINING CORPS COURSES FOR FOURTH AND FIFTH YEAR) คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์: พันเอก นรเศรษฐ์ วงศ์สุวรรณ, กศ.ด., พันเอก สนธิ นวกุล, Ed.D., ว่าที่เรือตรี
เอกวิทย์ มณีธร, ร.ด. 129 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

งานวิจัยเรื่อง การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ของนิสิต/ นักศึกษาที่
สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 โดยการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของนักศึกษาวิชาทหารต่อการฝึก
วิชาทหารควบคู่กับการเรียนในระดับอุดมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการ
สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหาร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4-5 ของ
โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง กรุงเทพฯ กับศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑล
ทหารบกที่ 14 จังหวัดชลบุรี และนิสิต/ นักศึกษาที่ไม่ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหาร

ผลการวิจัยปรากฏว่า การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 อยู่ในช่วงของการ
ปรับตัวเป็นนิสิต/ นักศึกษาใหม่ โดยนิสิต/ นักศึกษาที่ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5
เพราะการรับรู้เชิงบวกต่อระบบการฝึกวิชาทหารที่ผ่านมา และความพร้อมในการเรียนวิชาทหาร
ควบคู่กับการเรียนในระดับอุดมศึกษา ส่วนสาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4
และ 5 คือ การรับรู้เชิงลบต่อระบบการฝึกวิชาทหาร นักศึกษาไม่มีความพร้อมในการศึกษาต่อวิชา
ทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 เนื่องจากระบบการศึกษาวิชาทหารไม่เอื้ออำนวยกับการเรียนใน
ระดับอุดมศึกษา และการประชาสัมพันธ์การรับสมัครไม่ทั่วถึง แนวทางการหาหนโยบายการเพิ่ม
นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 คือการกำหนดเป้าหมายการรับจำนวนนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่
1, 4 และ 5 ให้สอดคล้องกับยอดความต้องการใช้กำลังพลสำรองขั้นต้นของกองทัพบก ประยุกต์ 4
ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การสร้างแรงจูงใจ 2) การเพิ่มความพร้อมและลดอุปสรรคในตอนที่
ตัดสินใจศึกษาต่อ 3) การสร้างจิตสำนึกเชิงบวก 4) การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการฝึกวิชาทหาร
โดยนำ 4 ยุทธศาสตร์มาใช้วางแผนบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับศูนย์ฝึก/ หน่วยฝึก
นักศึกษาวิชาทหารแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ที่จะป็นกำลังพลสำรอง
สำหรับการพัฒนาระบบกำลังสำรองของประเทศในอนาคต

48926494: MAJOR: SECURITY RESOURCE MANAGEMENT; M.A. (SECURITY RESOURCE MANAGEMENT)

KEYWORDS: DECISION MAKING/ RESERVE OFFICERS TRAINING CORPS

2nd LT. PORMMEAS KASEAMPISALN: THE DECISION MAKING TO CONTINUE STUDYING THE RESERVED OFFICERS TRAINING CORPS COURSES FOR FOURTH AND FIFTH YEAR. ADVISORY COMMITTEE: COL. NAREAS VONGSUWAN, Ed.d., COL. SONTHI NAVAKUL, Ed.D. AND ACTING SUB LT. AKEAVIT MANEETHORN, Ph.D. 129 P. 2007.

This research was to study the decision making to continue studying the reserved officers training corps courses for fourth and fifth year of the third-year students using qualitative research with in-depth interview from key-informant of the Army Center of Reserved Officers in Bangkok and Chon Buri Province.

The results showed that the conditions of decision making to continue studying in year fourth depended on the adaptation of freshmen to new activities in their university. They evaluated the facts from the conditions initiated from regular university classes and military classes. The fact showed positive effects more than negative in making decision to take forth and fifth military classes or to study hard in the regular university classes. The time dimension was also the main obstacle for decision making because the military education system did not support the university study system, including a lack of public relations in admission to the fourth year level. The policy concerning the amount of forth and fifth year students admitted was not clear. However there were four main strategies of the Army according to the demand of reserved force for admit the students: Persuasion at first, increase preparation and decrease barrier for decision, create positive thinking and development of practical military process. All of them had to be applied to all of the Army Centers of Reserved officers so that we can get effective and eminent reserved commissioned officers and the developed reserve system in the future.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
พฤติกรรมของนักศึกษาวิชาทหารต่อการปรับตัวสู่ระดับอุดมศึกษา.....	6
การรับสมัครนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5	13
ระบบการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5	16
สิทธิของนักศึกษาวิชาทหารและกำลังพลสำรอง.....	29
แนวคิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5	34
ลักษณะเงื่อนไขที่ตัดสินใจศึกษาต่อ หรือไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5....	36
สาเหตุที่เป็นอุปสรรคทำให้นักศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนน้อย ..	41
แนวคิดทุนมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.....	44
นโยบายของกองทัพต่อการผลิตจากนักศึกษาวิชาทหาร	48
แนวความคิดการกำหนดนโยบายต่อการผลิตนักศึกษาวิชาทหารปีที่ 4 และ 5	50
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ปรากฏการณ์ของการศึกษา	54
การเข้าสู่สนามวิจัย	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กระบวนการเก็บข้อมูล	56
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	57
การนำเสนอข้อมูล	61
4 ผลการวิจัย.....	62
ตอนที่ 1 ลักษณะเงื่อนไขที่ทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จวิชาทหาร ชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหาร ชั้นปีที่ 4 และ 5	62
ตอนที่ 2 สาเหตุที่เป็นอุปสรรคทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จวิชาทหาร ชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหาร ชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนน้อย	79
ตอนที่ 3 แนวทางในการกำหนดนโยบาย ที่จะทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่ง สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษา ต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนเพิ่มขึ้น	93
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	106
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก.....	123
ประวัติย่อของผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 การแต่งตั้งยศ ว่าที่ ร้อยตรี ปี พ.ศ. 2548 ของโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลัง สำรอง (รร.รด.) ถนนวิภาวดี กรุงเทพฯ.....	21
2-2 การแต่งตั้งยศ ว่าที่ ร้อยตรี ปี พ.ศ. 2548 ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบก ที่ 14 (สฝ.นศท.มทบ. 14) จังหวัดชลบุรี.....	26
2-3 ระเบียบ ทบ.ว่าด้วยการแต่งตั้งยศผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรของ กห. ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ. 2538.....	30
2-4 ข้อมูลของการสำรวจเฉพาะ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชา ทหารมณฑลทหารบกที่ 14.....	38

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1	แผนภูมิแสดงยอดนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 ระหว่าง พ.ศ. 2539-2550 2
4-1	ทางเลือกการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ของนักศึกษาวิชาทหาร สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 และศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา..... 78
4-2	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของยอดความต้องการกำลังพลสำรอง กับยอด ความต้องการนักศึกษาวิชาทหาร และยอดนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 ประจำปี การศึกษา 2550 81
4-3	แผนภาพวงกลมแสดงสัดส่วนการแต่งตั้งยศ ว่าที่ ร้อยตรี แจกแจงตามประเภท สถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2548..... 90
4-4	แผนภาพแนวทางในการกำหนดนโยบาย ที่ทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จ วิชาทหารชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิชา ทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนเพิ่มขึ้น..... 95